

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

© 2025 ДАВИДОВА О. Ю.

УДК 640.4:338.46
JEL Classification: F63; L83; L86; M15; M21; O14

Давидова О. Ю. Стратегічні орієнтири розвитку готельної індустрії в Україні

Мета статті – вивчення організаційно-економічних аспектів діяльності готельного господарства України в сучасних умовах і його впливу на туристичну галузь, а також визначення стратегічних орієнтирів розвитку готельної індустрії. У статті розглянуто організаційно-економічні аспекти діяльності готельного господарства України, його значення та вплив на вітчизняну туристичну галузь. Вивчено та проаналізовано сучасний стан готельного бізнесу в Україні на сьогоднішній день. Визначено проблеми та пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування підприємств готельного господарства. У статті обґрунтовано, що в сучасних умовах адаптації та орієнтації на міжнародні стандарти ефективне функціонування готельного бізнесу в Україні є визначальним чинником, що формує перспективи розвитку туристичної галузі, а також має вагомий вплив на соціально-економічний розвиток країни та окремих її регіонів. Сучасні тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні дозволяють констатувати, що ринок готельних послуг є достатньо динамічним і перспективним. Проте такі проблеми, як складність економічної та політичної ситуації в країні, неповне використання потенціалу підприємств готельного господарства, невідповідність цін рівню якості надання готельних послуг, обмеженість можливості використання новітніх технологій під час надання послуг готельного господарства тощо є стримуючим чинником активного розвитку готельної індустрії. Визначення проблем та основних тенденцій функціонування готельного бізнесу в Україні дозволило сформулювати стратегічні орієнтири подальшого його розвитку та післявоєнного відродження готельної індустрії та туристичної сфери в цілому. Доведено, що успіх готельного бізнесу визначає рівень диференціації послуг, якісне обслуговування, впровадження інноваційних рішень, що дозволить залучити якомога більше споживачів, тим самим підвищуючи імідж підприємства та забезпечуючи його конкурентоспроможність.

Ключові слова: туризм, готель, послуга, споживач, якість, підприємство, готельне господарство, готельна індустрія, стратегія, розвиток.

Рис.: 2. Бібл.: 17.

Давидова Оксана Юріївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельного, ресторанного бізнесу і крафтових технологій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: davydova_oks@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3045-9464>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAA-2501-2020>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210600924>

UDC 640.4:338.46
JEL Classification: F63; L83; L86; M15; M21; O14

Davydova O. Y. The Strategic Guidelines for the Development of the Hotel Industry in Ukraine

The article is aimed at studying the organizational and economic aspects of the hotel industry in Ukraine under modern conditions and its impact on the tourism industry, as well as determining strategic guidelines for the development of the hotel industry. The article examines the organizational and economic aspects of the hotel industry in Ukraine, its significance and influence on the domestic tourism sector. The current state of the hotel business in Ukraine is studied and analyzed. Problems and proposals for improving the efficiency of hotel enterprises have been identified. The article substantiates that in contemporary conditions of adaptation and alignment with international standards, the effective functioning of the hotel business in Ukraine is a decisive factor that forms the prospects for the development of the tourism industry, and also has a significant impact on the socioeconomic development of the country and its individual regions. The current trends in the development of the hotel business in Ukraine allow us to state that the hotel services market is sufficiently dynamic and promising. However, issues such as the complexity of the economic and political situation in the country, incomplete utilization of the potential of hospitality enterprises, the mismatch of prices with the quality level of hotel services provided, and the limited ability to use modern technologies in the provision of hospitality services, among others, are restraining factors for the active development of the hotel industry. Identifying the problems and main trends in the operation of the hotel business in Ukraine has allowed for the formulation of strategic guidelines for its further development and the post-war revival of the hotel industry and the tourism sector as a whole. It is proved that the success of the hotel business is determined by the level of service differentiation, quality service, and the implementation of innovative solutions that will attract as many consumers as possible, thereby enhancing the image of the enterprise and ensuring its competitiveness.

Keywords: tourism, hotel, service, consumer, quality, enterprise, hospitality, hotel industry, strategy, development.

Fig.: 2. Bibl.: 17.

Davydova Oksana Yu. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of the Department of Hotel, Restaurant Business and Craft Technologies, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: davydova_oks@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3045-9464>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAA-2501-2020>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210600924>

Військові дії в Україні, які завдали руйнування туристичних та археологічних пам'яток, нанесли велику шкоду сфері гостинності країни. Зниження туристичного потоку досягло до червня 2022 р. 98% порівняно з 2021 р., наслідком чого стало різке зниження доходів в індустрії туризму. За даними Euromonitor International, у 2023 р. глобальний в'їзний туризм постраждав на 6,9 млрд дол. через зупинку українського туризму [1].

Конфлікт, що триває в Україні, призвів до руйнування інфраструктури більшості галузей народного господарства, але безумовним лідером зі збитків став кластер туризму. 1000 туристичних офісів перестали працювати; понад 305 готельних об'єктів, а це 42,3% ринку, закрили більш ніж 870 ресторанів та об'єктів ресторанного господарства; 38,6% від загальної кількості підприємств ресторанного господарства припинили своє існування [1].

Таким чином, війна завдала величезну кількість збитків комерційним підприємствам, і, на жаль, продовжує завдавати.

Багато установ та об'єктів в Україні втратили реальну економічну вигоду від своєї роботи. Туристичні фірми знайшли можливість відновити свою роботу, працюючи в галузі бронювання авіаквитків, а також займаючись зовнішнім туризмом мандрівників з України.

Готельна галузь є важливим сектором туризму й економіки країни в цілому. Підприємства готельно-ресторанного господарства за таких складних умов не втрачають своїх позицій і продовжують розробляти альтернативні шляхи розвитку, впроваджувати інноваційні технології, розширювати спектр послуг і підвищувати якість обслуговування.

Вивченню проблем і напрямів розвитку як перспективній галузі економіки в готельному господарстві приділяється значна увага. Так, організаційно-економічні аспекти розвитку готельного господарства та його вплив на туристичну галузь досліджували Прохорова В. В., Давидова О. Ю., Проценко В. М. [2], Тарасюк Г. М., П'янков В. С. [3], Мельниченко С. В., Зікій Н. В. [4], Чепурда Г. М., Андронович Г. М., Басалаєв Р. О. [5], Гаврилюк С. П., Доліч Є. Р. [6], Нечаюк Л. І., Нечаюк Н. О. [7], Сокол Т. Г., Бардачевська С. [8], Шевчук Ю. А. [9], Олійник О. М., Сапельнікова Н. А., Тонких О. Г. [10], Юдіна О. І. та ін. [11], Папп В. В. [12] та ін. Проте низка проблем функціонування та подальшого розвитку підприємств готельного господарства в кризових економічних умовах залишається невирішеною.

Мета статті полягає у вивченні організаційно-економічних аспектів діяльності готельного

господарства України в сучасних умовах та його впливу на туристичну галузь, а також визначення стратегічних орієнтирів розвитку готельної індустрії.

У статті використано загальнонаукові та прикладні методи дослідження: *методи наукової абстракції* – для обґрунтування значення готельного бізнесу як складової туристичної інфраструктури; *методи порівняння, аналізу й синтезу* – для визначення проблем та основних тенденцій розвитку готельної індустрії; *методи логічного узагальнення, наукової абстракції* – для обґрунтування заходів щодо покращення функціонування готельного господарства в умовах зростаючої конкуренції на ринку готельних послуг.

Туризм в Україні завжди був важливою галуззю для економіки. До початку військових дій до нашої держави щорічно приїздило близько 20 мільйонів туристів. Сфера туристичних інтересів в Україні передбачає як активні види відпочинку та спортивного туризму, так і подорожі-експедиції, де об'єктом пізнання є багата археологічна та релігійна історія країни, її культура і природа. Зокрема, в Україні знаходяться такі об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, як Києво-Печерська лавра і Софійський собор, а також історичний центр Львова [8].

На жаль, нині більша частина пам'яток та культурної спадщини України перебуває на території військового конфлікту та потребує захисту.

Готельний ринок є найважливішою складовою туристичної індустрії та відіграє важливу роль у розвитку економіки України: створює робочі місця, наповнює державний бюджет, приносить валюту та сприяє розвитку інших галузей.

Досвід, який отримали підприємства готельного господарства під час пандемії COVID-19 та першого року військових дій, дозволив підприємцям зробити висновки, переорієнтуватися та знайти резерви для стабілізації та навіть розвитку, про що свідчать показники 2023 р. Починаючи з 2023 р., ринок сфери послуг починає стабілізуватися, відбувається переорієнтація на внутрішнього туриста, змінюється концепція регіонів. У найближчі роки в Україні планується відкриття понад 45 готельно-ресторанних комплексів та 90 закладів готельного типу. Основним драйвером для відновлення та зростання готельної індустрії є внутрішній туризм [12].

Загальна кількість колективних засобів розміщення в Україні, починаючи з 2013 р., скоротилася в середньому на 175 об'єктів на рік. До цього призвели окупація АР Крим, пандемія коронавіру-

су, військові дії, тимчасова окупація Донецької, Луганської, Херсонської, Запорізької областей.

Найбільшого скорочення в динаміці набули: туристичні бази, табори, кемпінги (–33,5%), пансіонати з лікуванням (–22,5%), оздоровчі заклади (–83,3%), санаторії і профілакторії (–8,5%), бальнео- та грязелікарні (–11,1%), бази та пансіонати відпочинку (–24,2%). При цьому, у динаміці починає зростати кількість готелів (+9,1%), мотелів (+10,7%) та хостелів (+28,7%) [1].

Станом на середину 2024 р. в Україні функціонували 2017 готелів: міжнародні – 1,1%, національні мережеві – 5,1%, готелі різних форматів – 80,3%, мотелі – 9,6%; хостели – 3,9% (рис. 1).

Поступово збільшується кількість міжнародних готелів. У травні 2017 р. відкрився Park Inn by Radisson Troitska, у листопаді 2017 р. – Mercure Kyiv

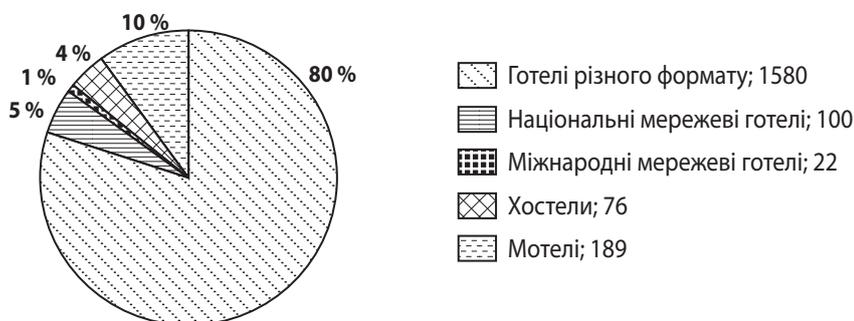

Рис. 1. Кількість закладів розміщення в Україні станом на 2024 р.

Продовжує зростати чисельність мережевих готелів під управлінням національних операторів, серед яких треба зазначити мережі Ribas Hotels та Optima Hotels у Буковелі, Вінниці, Львові, Луцьку, Хмельницькому, Чернівцях тощо. Чисельність готелів в Україні розподіляється таким чином: Optima Hotels налічує 64 готелі, Ribas Hotels – 21 готель, Premier Hotels and Resorts – 11 готелів.

Деякі українські готельні мережі знайшли можливість розширити свою діяльність і вийти на міжнародні ринки. Наприклад, Reikartz розвивається в Казахстані, Узбекистані та Грузії, Premier Hotels відкрив засоби розміщення в Угорщині, а Ribas Hotels розвиває свою інфраструктуру в Індонезії (о. Бааі), Польщі та Молдові.

У середині 2024 р. відмічається стабілізація номерного фонду. Середня завантаженість готелів становить 34–38%. Найвища завантаженість готелів спостерігається в західних регіонах України – Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській областях, і перевищує 60–70% [10].

Україна зробила прорив на міжнародному ринку як визначна туристична дестинація. Вперше в історії Україна очолила Європейську комісію

Congress, у березні 2018 р. – Aloft / SkyLoft, у серпні 2022 р. – Best Western Plus Market Square Lviv.

Туристична галузь країни відновлюється за рахунок внутрішнього туризму, тимчасово переміщених осіб та релокантів. Так, згідно з даними Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ), за результатами 2023 р. 13 регіонів України (Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька області) перевищили обсяг податкових надходжень від туризму довоєнного, 2021 р. У I кварталі 2024 р. спостерігається зростання кількості платників податків на 19% за рік, а сума надходжень до держбюджету продовжує зростати.

ООН з туризму, що створює нові можливості для обміну досвідом, підвищення рівня обслуговування, залучення інвестицій та створення спільних проектів з відновлення зруйнованої туристичної інфраструктури [13].

Україна продовжує закріплюватися на світовому туристичному ринку та з готовністю очікує на післявоєнне відродження туристичного сектора та його головної складової – готельно-ресторанного господарства.

За прогнозами, після закінчення війни кількість туристів в Україні може зрости до 14,5 млн осіб. Враховуючи таку спрямованість, кількість діючих готелів та номерів на ринку значно менша за очікуваний попит. Для того, щоб задовольнити потреби зростаючого туристичного потоку, потрібно збільшити номерний фонд приблизно на 30–40%.

У сучасних умовах найбільш конкурентоспроможними підприємствами готельного господарства стають ті, які орієнтовані на споживача та його потреби.

Провівши аналіз стану готельного господарства України, розроблено напрями подальшого розвитку готельної індустрії:

- ✦ підвищення культури обслуговування та ефективності виробництва;
- ✦ постійне поліпшення управління якістю обслуговування відповідно до міжнародних і національних стандартів;
- ✦ посилення уваги до розширення асортименту послуг, реконструкції приміщень, впровадження нових технологій і т. д. [12].

Готель набуде більших переваг на ринку, якщо готельна послуга, яку він надає, буде унікальною і відповідатиме запитам та очікуванням споживачів.

Диференціація послуг готельного господарства дозволить готелям здобути конкурентні переваги [13]. Для початку проведення диференціації готельних послуг необхідно сформулювати чітке поняття цільової аудиторії. Перспективним напрямом диференціації готельних послуг є ідентифікація. Ідентифікація тенденцій дозволить службі маркетингу визначити їх вплив на проведення диференціації готельних послуг (рис. 2).

Якщо готель не має конкурентних переваг, то він вимушений звернутися до цінової конкуренції, що не є стратегічно вірним. Під час вибору готельних послуг споживачі все більше звертають увагу на їх відмінності у розрізі широти номен-

клатури послуг, рівня обслуговування та іміджу готелю.

Оскільки системи та методи обслуговування достатньо швидко переймаються багатьма готелями, то особливу увагу готелям необхідно приділяти персоналу. Готель визначає команда. Саме особисті риси кожного працівника, його ставлення до праці, до кожного споживача, здатні привернути увагу сучасного споживача [14].

Аякі готелі пропонують готельні послуги, які відрізняються високим рівнем стандартизації. Тобто всі послуги максимально мають відповідати міжнародним і вітчизняним стандартам. Однак у цьому випадку також можлива помітна диференціація [15].

Пропозиція готельної послуги вважається диференційованою, якщо вона відрізняється від конкуруючих пропозицій за одним або більше показниками:

- ✦ якість обслуговування;
- ✦ зручність придбання готельної послуги та приїзду в дестинацію;
- ✦ імідж готелю.

Асортимент послуг, що надаються сучасними готелями, дуже широкий і різноманітний. При ви-

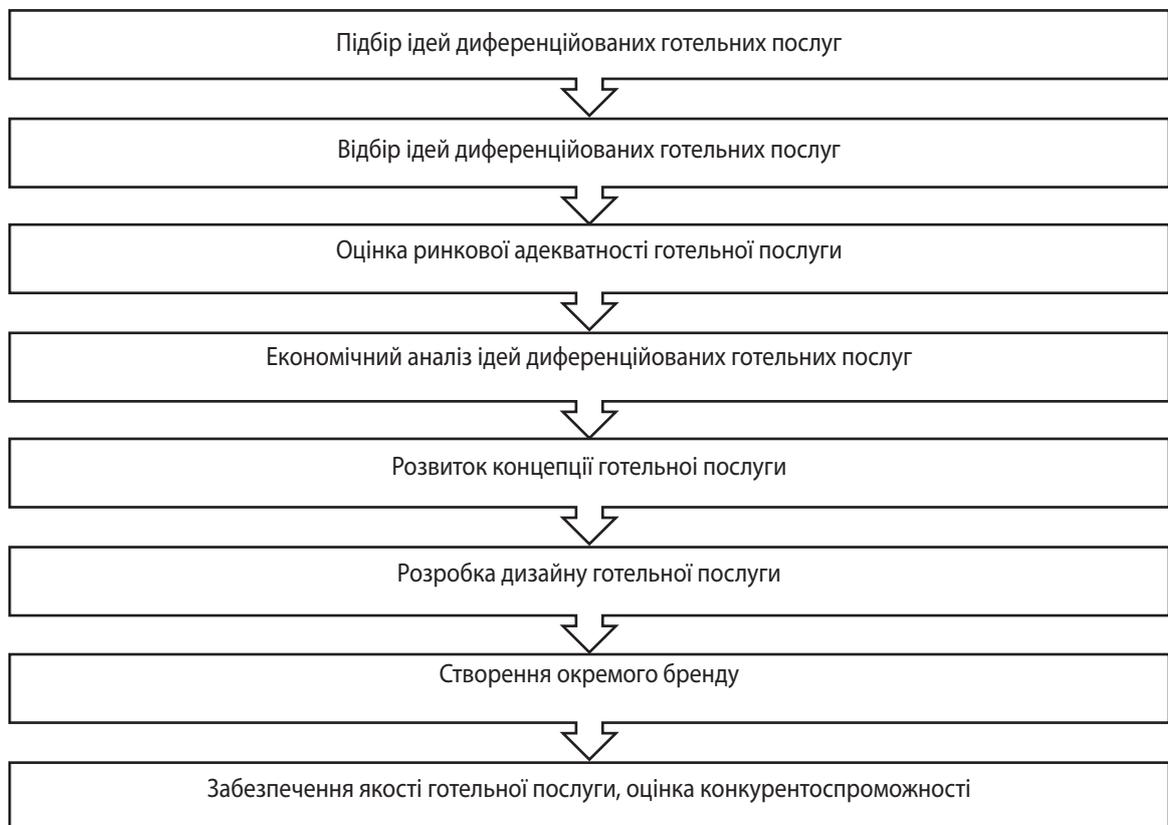

Рис. 2. Схема механізму розробки диференційованих готельних послуг для отримання конкурентної переваги

сокому коефіцієнті завантаження активізується робота додаткових послуг (міні-бар, таксі та ін.) [16].

Споживачі обирають ті готельні послуги, які представляють найбільшу цінність. Тому для того, щоб завоювати та утримати споживачів, готелям необхідно всебічно розуміти потреби споживачів, а також процеси здійснення купівлі та надання споживачам готельних послуг [17].

Таким чином, позиціонування починається з диференціації рекламної пропозиції готелю для того, щоб він набував більшу цінність для споживачів, ніж пропозиції конкурентів. При цьому важлива не просто відмінність від конкурентів. Успішною може бути лише пропозиція, яка акцентує увагу саме на тих ознаках готельних послуг, які очікує споживач.

Багато готелів у містах, де немає активних бойових дій, намагаються подолати проблему відсутності гостей і залучити місцеве населення шляхом створення мистецьких і культурних заходів, а також проводити на своїй базі громадські заходи.

Але існують і такі готелі, які обрали іншу стратегію, приймаючи сім'ї вимушених переселенців із місць, де йдуть бойові дії. Вони намагаються надавати їм вигідні пропозиції та знижки на проживання, щоб залучити відвідувачів з інших міст. Деякі власники готелів вимушено змінили концепцію до гуртожитків, щоб залишитися на ринку і зберегти персонал.

Отже, готелі стають частиною ринку нерухомості та пропонують свої номери на місяць за ціною квартир, що здаються. За відсутності туристів в Україні готелі почали здавати кімнати подово або на місяць.

Деякі готелі вирішили проблему відсутності туристів шляхом прийому студентів приватних університетів, які покинули свої гуртожитки через бойові дії. Також університети орендують конференц-зали готелів для проведення лекцій та навчання студентів.

Основні проблеми, з якими стикається туризм, – це необхідність у підвищеному обсязі фінансування для реконструкції інфраструктури, а також слабкість реакції банківського сектора щодо кредитної політики. Подальше зниження потоку туристів негативно позначається на доході людей, які працюють у туристичному бізнесі.

ВИСНОВКИ

Україна є однією з найкрасивіших туристичних країн, у якій поєднуються історичні та культур-

ні пам'ятки минулого та сьогодення. Велика частина цих пам'яток є часткою світової культурної спадщини всього людства. Проте Україна перебуває у стадії військових дій, що знищує інфраструктуру, вражає всі сфери життя та негативно впливає на життя українського народу.

Необхідно зосередити увагу на деяких важливих аспектах, які будуть основою розвитку туристичного сектора.

Готельна галузь є важливим сектором туризму й економіки країни в цілому. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії та туристичний попит впливають на її модифікацію. Численні тенденції наголошують на важливості сучасного готельного бізнесу, оскільки сучасний турист не може бути задоволений лише основною пропозицією готелів – у готельному обслуговуванні, він потребує диференційованої та персональної служби, яка стає основним мотивом для поїздок. Стратегічними орієнтирами розвитку готельного господарства є визначення туристичних зон і локальних археологічних місць, підтримка інвестиційних проєктів у сфері туризму за рахунок формування повоєнного відповідного інвестиційного клімату для забезпечення та запропонування привабливих стимулів для інвесторів.

Отже, на даний час готельна індустрія є галузю з високим рівнем конкуренції. Успіх будь-якого бізнесу насамперед визначає рівень диференціації послуг. Перед керівниками підприємств готельного господарства стоїть головне завдання – надання споживачам якісного обслуговування, але кожний власник готелю розуміє, що в основі бізнесу знаходиться прибуток.

Тому метою готельного бізнесу є залучення нових споживачів за рахунок впровадження інноваційних рішень, розширення спектру послуг готельно-ресторанного господарства, підвищення якості продукції та послуг, що дозволить зробити споживачів постійними гостями та, тим самим, підвищити імідж підприємства, забезпечити його конкурентоспроможність. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Прохорова В. В., Давидова О. Ю., Проценко В. М. Інноваційні стратегії розвитку підприємств туристичної індустрії як креативна форма організації підприємницької діяльності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. Вип. 63. С. 207–215. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i63.146089>

3. Тарасюк Г. М., П'янков В. С. Індустрія гостинності України: становлення та розвиток. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2022. Вип. 43. С. 140–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-24>
4. Мельниченко С. В., Зікій Н. В. Туристичні підприємства України: виклики реальності. *Scientia Fructuosa – Вісник КНТЕУ*. 2019. № 3. С. 70–84. DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019\(125\)06](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019(125)06)
5. Стан та перспективи розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу : колективна монографія / за ред. Г. М. Чепурди. Черкаси, 2019. 157 с.
6. Гаврилюк С. П., Доліч Є. Р. Сучасні тенденції розвитку ринку готельних послуг м. Києва. *Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації* : матеріали І-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 квітня 2021 р.). Київ : Університет «КРОК», 2021. С. 134–136.
7. Нечаюк Л. І., Нечаюк Н. О. Готельно-ресторанний бізнес. *Менеджмент* : навчальний посібник. 3-тє вид. Київ, 2017. 344 с.
8. Сокол Т. Г., Бардачевська С. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного господарства світу та України. *Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації* : матеріали І-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 квітня 2021 р.). Київ : Університет «КРОК», 2021. С. 128–130. URL: <https://conf.krok.edu.ua/RT/RT/paper/view/473>
9. Шевчук Ю. А. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного бізнесу України: чинники та проблеми. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1. С. 41–51. DOI: <https://doi.org/10.30857/2413-0117.2020.1.4>
10. Олійник О. М., Сапельнікова Н. Л., Тонких О. Г. Сучасні тенденції розвитку ринку готельно-ресторанних послуг. *Актуальні проблеми економіки*. 2021. № 2. С. 40–46. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-236-40-46>
11. Юдіна О. І. та ін. Ринок готельних послуг в Україні: оцінювання сучасного стану та динаміки розвитку. *Системи та технології*. 2023. № 2. С. 140–150. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6643-2023.2-66.16>
12. Папп В. В. Роль готельного господарства у розвитку туризму в регіоні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 2. С. 207–212. URL: http://www.visnyk-ekonomold.uzhnu.edu.ua/images/pubs/46/1/46_37.pdf
13. Давидова О. Ю. Інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства : методологія, теорія і практика : монографія. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. 448 с.
14. Баженова С. Е., Пологовська Ю. Ю., Канцур І. Г. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>
15. Давидова О. Ю., Сисоєва С. І. Сучасна парадигма управління якістю послуг підприємств готельно-господарства. *Журнал з менеджменту, економіки та технологій*. 2024. № 4. С. 19–36.
16. Давидова О. Ю., Сисоєва С. І. Концептуальні напрями забезпечення і підвищення якості послуг підприємств готельно-ресторанного господарства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія «Економічні науки». 2022. № 12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-12-8475>
17. Давидова О. Ю. Соціально-економічні передумови ефективного розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економічний форум*. 2018. № 3. С. 98–104.

REFERENCES

- Bazhenova, S. E., Polohovska, Yu. Yu., and Kantsur, I. H. "Rozvytok hotelno-restorannoho biznesu v umovakh sohodennia" [Development of Hotel and Restaurant Business in Today's Conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 38 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>
- Davydova, O. Yu. "Sotsialno-ekonomichni peredumovy efektyvnoho rozvytku pidpriemstv hotelno-restorannoho hospodarstva" [Socio-economic Prerequisites for the Effective Development of Hotel and Restaurant Enterprises]. *Ekonomichnyi forum*, no. 3 (2018): 98-104.
- Davydova, O. Yu. *Innovatsiine upravlinnia rozvytkom pidpriemstv hotelno-restorannoho hospodarstva : metodolohiia, teoriia i praktyka* [Innovative Management of the Development of Hotel and Restaurant Enterprises: Methodology, Theory and Practice]. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenka I. S., 2018.
- Davydova, O. Yu., and Sysoieva, S. I. "Kontseptualni napriamy zabezpechennia i pidvyshchennia yakosti posluh pidpriemstv hotelno-restorannoho hospodarstva" [Conceptual Directions for Ensuring and Improving the Quality of Services of Hotel and Restaurant Enterprises]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*. Seriiia «Ekonomichni nauky», no. 12 (2022). DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-12-8475>
- Davydova, O. Yu., and Sysoieva, S. I. "Suchasna paradyhma upravlinnia iakistiu posluh pidpriemstv hotelnoho hospodarstva" [Modern Paradigm of Service Quality Management in Hotel Enterprises]. *Zhurnal z menedzhmentu, ekonomiky ta tekhnolohii*, no. 4 (2024): 19-36.

- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- Havryliuk, S. P., and Dolich, Ye. R. "Suchasni tendentsii rozvytku rynku hotelnykh posluh m. Kyieva" [Current Trends in the Development of the Hotel Services Market in Kyiv]. *Rehionalnyi turyzm: suchasnyi stan ta shliakhy optymizatsii*. Kyiv: Universytet «KROK», 2021. 134-136.
- Melnychenko, S. V., and Zikii, N. V. "Turystychni pidpriemstva Ukrainy: vyklyky realnosti" [Tourism Enterprises of Ukraine: Challenges of Reality]. *Scientia Fructuosa - Visnyk KNTEU*, no. 3 (2019): 70-84.
DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019\(125\)06](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2019(125)06)
- Nechaiuk, L. I., and Nechaiuk, N. O. *Hotelno-restoranni biznes. Menedzhment* [Hotel and Restaurant Business. Management]. Kyiv, 2017.
- Oliinyk, O. M., Sapelnikova, N. L., and Tonkykh, O. H. "Suchasni tendentsii rozvytku rynku hotelno-restorannykh posluh" [Current Market Development Trends Hotel and Restaurant Services]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 2 (2021): 40-46.
DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-236-40-46>
- Papp, V. V. "Rol hotelnoho hospodarstva u rozvytku turyzmu v rehioni" [The Role of the Hotel Industry in the Development of Tourism in the Region]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekonomika»*. 2015. http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/46/1/46_37.pdf
- Prokhorova, V. V., Davydova, O. Yu., and Protsenko, V. M. "Innovatsiini stratehii rozvytku pidpriemstv turystychnoi industrii yak kreatyvna forma orhanizatsii pidpriemnytskoi diialnosti" [Innovative Strategy Development of Enterprises in the Tourism Industry as a Creative Form of Business Organization]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 63 (2018): 207-215.
DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i63.146089>
- Shevchuk, Yu. A. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku hotelnoho biznesu Ukrainy: chynnyky ta problemy" [Current State and Prospects of Hotel Development in Ukraine: Critical Factors and Challenges]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 1 (2020): 41-51.
DOI: <https://doi.org/10.30857/2413-0117.2020.1.4>
- Sokol, T. H., and Bardachevska, S. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku hotelnoho hospodarstva svitu ta Ukrainy" [Current State and Prospects for the Development of the Hotel Industry in the World and Ukraine]. *Rehionalnyi turyzm: suchasnyi stan ta shliakhy optymizatsii*. 2021. <https://conf.krok.edu.ua/RT/RT/paper/view/473>
- Stan ta perspektyvy rozvytku turystychnoho ta hotelno-restorannoho biznesu* [State and Prospects for the Development of the Tourism and Hotel and Restaurant Business]. Cherkasy, 2019.
- Tarasiuk, H. M., and Piankov, V. S. "Industriia hostynnosti Ukrainy: stanovlennia ta rozvytok" [Hospitality Industry of Ukraine: Establishment and Development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, no. 43 (2022): 140-143.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-24>
- Yudina, O. I. "Rynok hotelnykh posluh v Ukraini: otsiniuvannia suchasnoho stanu ta dynamiky rozvytku" [Market of Hotel Services in Ukraine: Assessment of the Current State and Development Dynamics]. *Systemy ta tekhnolohii*, no. 2 (2023): 140-150.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6643-2023.2-66.16>